

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2024/100 van 23 augustus 2024

INLEIDENDE SAMENVATTING

De uitbetalingsactor ging over tot terugvordering van de sociale toeslag omdat één van de verzoekers niet als inkomstenverstrekker in het dossier werd toegevoegd. Verzoekers gaan in beroep tegen deze beslissing en vragen de kwijtschelding van het gehele bedrag.

De Geschillencommissie stelt vast dat de uitbetalingsactor ten onrechte overging tot betaling van de sociale toeslag voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024.

Verzoekers wonen samen sinds 16 juli 2010 maar door een systeemfout stond het feitelijk gezin niet correct geregistreerd in de betalingsapplicatie waardoor voor de berekening van de sociale toeslag niet met het volledige gezinsinkomen rekening werd gehouden.

De Geschillencommissie stelt bijgevolg vast dat er sprake is van een fout in de zin van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet.

In de brief van 21 april 2023 met betrekking tot de toekenning van de sociale toeslag wordt vermeld dat automatisch opnieuw onderzocht wordt of er recht is op een sociale toeslag ingeval van wijziging van de gezinssituatie.

De Geschillencommissie meent dat van verzoekers niet verwacht kon worden dat betrokkenen de uitbetalingsactor naar aanleiding van deze brief dienden te contacteren, aangezien zij sinds 16 juli 2010 gehuwd zijn en een gemeenschappelijke domicilie hebben en hun gezinssituatie niet gewijzigd was op het ogenblik van het ontvangen van de toekenningsbrief.

De Geschillencommissie stelt vast dat er in dit specifieke dossier een complexe gezinssituatie is waarbij er twee verschillende dossiers bestonden, waardoor de Geschillencommissie van oordeel is dat er een gereede twijfel is dat de verzoekers er zich rekenschap konden van geven dat er een onterechte betaling was. Verzoekers konden dan ook niet worden geacht redelijkerwijs te moeten hebben kunnen weten dat zij ten onrechte een sociale toeslag ontvingen.

Na beraadslaging oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering gegrond is en het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet kan toepassing vinden zodat de terugvorderingsbeslissing dient te worden geannuleerd.

Opgroeien

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket

Hallepoortlaan 27

1060 BRUSSEL

opgroeien.be

groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE

GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2024/100

23 augustus 2024

REPERTORIUMNR. GC/24/A0211

INZAKE : Mevrouw en de heer, wonende te
.....;

- Verzoekers –

TEGEN :

....., uitbetalingsactor, met maatschappelijke zetel te
.....;

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door verzoekers werd ingediend per e-mail d.d. 30 april 2024 bij de Geschillencommissie Groeipakket¹, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024;

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1^e lid van het Groeipakketdecreet werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2^e lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3^e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 15 mei 2024 waarbij aan verzoekers de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat verzoekers en verwerende partij behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op de zitting van 23 augustus 2024 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat noch verzoekers, noch verwerende partij de hoorzitting van 23 augustus 2024 bijwonen of zich hebben laten vertegenwoordigen;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Verzoekers zijn gehuwd op 16 juli 2010 en zijn sindsdien op hetzelfde adres gedomicilieerd.

Zij hebben samen volgende kinderen:

- (° 2010);
- (° 2013).

De heer had reeds een zoon uit een eerdere relatie, m.n. (° 2005). Mevrouw adopteerde het kind op 27 februari 2024 (plusouderadoptie). Het initiële bijslagtrekkend dossier van (met de heer als bijslagtrekkende) werd omgebogen tot een begunstigenkerndossier met beide verzoekers als begunstigen.

Het Groeipakket voor het kind werd betaald op een gemeenschappelijke rekening, rekening waarop ook voordien reeds het Groeipakket voor het kind werd betaald.

Door de ontvangst van een gewijzigde gezinssamenstelling werd in april 2023 vastgesteld dat er op basis van enkel het inkomen van de heer recht was op een sociale toeslag voor het kind Blijkbaar stond het feitelijk gezin niet correct weergegeven in CGPA²: mevrouw was foutief niet opgenomen in het gezin van de heer

Deze onregelmatigheid werd door verwerende partij vastgesteld op 29 april 2024, waarna het dossier werd rechtgezet. Op basis van het gezamenlijk gezinsinkomen van verzoekers was er geen recht op een sociale toeslag voor het kind Bij beslissing d.d. 30 april 2024 is verwerende partij overgegaan tot terugvordering van verzoekers van een bedrag van in totaal 1.039,43 euro voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024.

Verzoekers tekenden per e-mail d.d. 30 april 2024 beroep aan bij de Geschillencommissie Groeipakket tegen hogergenoemde terugvorderingsbeslissing, stellende dat verwerende partij een fout maakte en dat zij niet op de hoogte waren van de informatie die de onterechte betaling veroorzaakte. Om die reden verzochten zij om het bedrag kwijt te schelden.

Verwerende partij heeft per e-mail d.d. 27 mei 2024 aan het secretariaat van de Geschillencommissie laten weten dat verzoekers niet in aanmerking komen voor een (gedeeltelijke) kwijtschelding omdat niet voldaan is aan de financiële voorwaarden.

3. Standpunt van verzoekers:

² Centrale Groeipakketapplicatie.

Verzoekers stelden in hun verzoek d.d. 30 april 2024 het volgende:

“Jullie stellen vast dat wij een bedrag van 1039,43 euro kregen waar we geen recht op hadden. Wij schrokken heel hard van deze brief en het bedrag. Jullie dienst maakte een fout en wij waren niet op de hoogte van de informatie die de onterechte betaling veroorzaakte. Daarom willen we een aanvraag doen om dit bedrag geheel kwijt te schelden”

Op verzoek van het secretariaat van de Geschillencommissie bezorgden verzoekers per e-mail d.d. 6 mei 2024 nog volgende stukken:

1. Beslissing tot terugvordering van verwerende partij d.d. 30 april 2024;
2. E-mailverkeer tussen verzoekers en verwerende partij d.d. 30 april 2024 en d.d. 3 mei 2024.

4. Standpunt van verwerende partij:

4.1. Beslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024 met betrekking tot de terugvordering van de sociale toeslag:

“Beste,

Waarom ontvang je deze brief?

We stelden vast dat je een bedrag van 1039,43 euro kreeg waar je geen recht op had.

Bij een herziening van het dossier hebben wij opgemerkt dat niet toegevoegd was als inkomstenverstrekker in het feitelijk gezin. Om het recht op een sociale toeslag te bepalen, moeten wij rekeninghouden met zowel jou als haar inkomsten. Jullie gezamenlijk inkomen ligt boven het grensbedrag waardoor er geen recht was op een sociale toeslag voor

De verjaringstermijn bedraagt drie jaar. (art.97 Decreet Groeipakket)

Rekening houdend met die verjaringstermijn is geen enkele betaling verjaard.

Wat gaan we doen en hoe gaan we te werk?

Wij moeten het onverschuldigde bedrag terugvorderen, namelijk 1039,43 euro.

Dit schuldbedrag betreft:

Sociale toeslag voor voor periode 09/2023-03/2024

Dat moeten we doen door telkens 10 % in te houden op de latere betalingen die je van ons ontvangt (art. 103 §1 van het Decreet Groeipakket). Reageer je niet op die inhoudingen, dan ga je hier stilzwijgend mee akkoord. Elke inhouding stuit dan de verjaring.

Wil je graag sneller verlost zijn van de openstaande schuld in je dossier?

Je kan ons vragen om je schuld te laten inhouden aan een hoger percentage of bedrag. Daarvoor vind je hierbij een verklaring ‘akkoord hogere inhouding’. Je kan deze invullen, ondertekenen en per mail of brief naar sturen.

Heb je financiële problemen en ligt de inhouding te hoog, contacteer ons dan. Je kan ons vragen om je schuld (gedeeltelijk) kwijt te schelden.

Dat kan enkel als:

- je niet op de hoogte kon zijn van de informatie die de onterechte betaling veroorzaakte;

of

- jij, je partner of kinderen met recht op een Groeipakket behartenswaardige fysieke of mentale moeilijkheden hebben;

of

- er externe omstandigheden zijn waardoor de terugvordering van de schuld niet aangewezen is, bv. Een zware woningbrand;

én

- je bestaansmiddelen onder het grensbedrag van 1.831,48 euro liggen. Voor je partner en elk kind in je gezin met recht op gezinsbijslag trekken we 248 euro af van je bestaansmiddelen.

Opgelet: als er 2 begunstigen zijn van het Groeipakket staan beiden ook samen in voor de schulden in het Groeipakket. We kunnen de schuld terugvorderen bij elke begunstigde afzonderlijk. Als we de schuld geheel of gedeeltelijk kwijtschelden aan een begunstigde, dan kunnen we de totale schuld toch nog volledig terugvorderen bij de andere begunstigde.

(...)”.

4.2. Beslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024 met betrekking tot de stopzetting van de sociale toeslag:

“We onderzochten of je recht hebt op een sociale toeslag.

Je bent begunstigde geworden voor, en Je hebt daarover al informatie van ons ontvangen. Omdat je situatie gewijzigd is, onderzochten we je recht op een sociale toeslag.

Het recht op een sociale toeslag hangt af van je actuele gezinsgrootte en je gezinsinkomen.

Voor de bepaling van de gezinsgrootte tellen we deze kinderen mee:

.....

.....

.....

We hebben je gezinsinkomen opgevraagd bij de Federale Overheidsdienst Financiën.

Uit de gegevens van het laatst gekende inkomstenjaar 2021 blijkt dat je inkomen en/of die van je partner boven het grensbedrag van 68.329,61 euro ligt.

Je hebt dus **geen recht op een sociale toeslag** voor,, vanaf 1 april 2024.

Vanaf 1 april 2024 ontvang je verder maandelijks 660,55 euro gezinsbijslag.

We onderzoeken je recht automatisch opnieuw:

- als je gezinssituatie wijzigt;
- jaarlijks in september.

Als je denkt toch recht te hebben op een sociale toeslag, dan kun je een aanvraag indienen via het formulier 'sociale toeslag'. Je vindt dat formulier op de website www.be of je kan het bij ons aanvragen.

Met het formulier kun je aangeven dat je actuele gezinsinkomsten onder de inkomensgrens liggen gedurende minstens zes opeenvolgende maanden.

Wij herbekijken hoe dan ook of je recht hebt op een sociale toeslag op basis van je gezinsinkomsten van 2024 in 2026 via de gegevens die we opvragen bij de Federale Overheidsdienst Financiën. Als blijkt dat je de inkomstengrens niet overschreed, kennen we de sociale toeslag voor de maanden waarvoor je geen toeslag ontving, alsnog toe.

Voor werknemers worden de belastbare beroepsinkomsten en/of uitkeringen voor aftrek van de beroepskosten gecontroleerd, voor zelfstandigen worden de netto belastbare beroepsinkomsten vermenigvuldigd met 100/80.

Breng ons altijd op de hoogte wanneer je gezinssituatie wijzigt

Laat het ons zeker weten als:

O je inkomsten gedurende zes opeenvolgende maanden onder het grensbedrag blijft;

O je alleen gaat wonen;

O je trouwt of gaat samenwonen;

O er in je gezin een kind bijkomt voor wie je een Groeipakket ontvangt;

O een kind dat recht had op een Groeipakket je gezin verlaat;

O jij of je partner een inkomensvervangende tegemoetkoming, een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden of een integratietegemoetkoming ontvangt;

O jij of je partner een pensioen aansluitend op ziekte-uitkeringen ontvangt;

O jij of je partner arbeidsongeschikt is;

O jij of je partner uitkeringen voor een arbeidsongeval ontvangt;

O je een overlevingspensioen ontvangt;

O je een herziening van je aanslagbiljet ontvangt.

(...)."

4.3. E-mail van verwerende partij aan het secretariaat van de Geschillencommissie met betrekking tot de mogelijkheid van kwijtschelding d.d. 27 mei 2024:

"Ik heb zonet van onze dienst Litigation vernomen dat betrokkene niet in aanmerking komt voor een (gedeeltelijke) kwijtschelding omdat niet is voldaan aan de financiële voorwaarden.

Dit lag ook in de lijn van de verwachtingen, aangezien in dit dossier een terugvordering van de sociale toeslag (voor voor periode 09/2023-03/2024) werd opgemaakt omdat de gezinsinkomsten te hoog zijn."

4.4. Standpunt van verwerende partij zoals meegedeeld aan het secretariaat van de Geschillencommissie per e-mail d.d. 10 juni 2024:

Per e-mail d.d. 10 juni 2024 deelde verwerende partij het volgende standpunt mee aan het secretariaat van de Geschillencommissie:

“Zoals gevraagd bezorgen wij u een toelichting bij dit dossier en zijn de nuttige stukken toegevoegd in bijlage.

In het voorliggende dossier betalen onze diensten het groeipakket uit in een BGK met 2 begunstigden, (83.....) en (83.....), voor (o.m.) het (door mevr geadopteerde) kind (05.....).

..... is de zoon van adopteerde het kind (via een plusouderadoptie) op 27/02/24. Bijgevolg werd het initiële BTK-dossier (met als bijslagtrekkende) omgebogen naar een BGK-dossier (cfr Toelichtingsnota 7 bijlage 1) met 2 begunstigden (..... en

Het groeipakket voor wordt momenteel betaald op het gemeenschappelijk rekeningnr op naam van beide begunstigden (..... en). Tot februari '24 werd aan de bijslagtrekkende vader betaald in een BTK-dossier (eveneens) op rekeningnr dat (mede) op naam staat van (cfr art 225 GPD).

De voorliggende betwisting betreft onze beslissing dd 30/04/24 tot terugvordering van de sociale toeslag voor over de periode 01/09/23-31/03/24 (cfr debetbrief dd 30/04/24 in bijlage). Wij beperken onze toelichting dan ook tot dit voorwerp.

De heer en mevr wonen volgens het rijksregister op hetzelfde adres:

.....

Als 2 begunstigden samenwonen dient men de gezamenlijke inkomsten van betrokkenen te onderzoeken om het recht op sociale toeslag te beoordelen (cfr art 2§1 BVR Sociale toeslag).

Echter, door de ontvangst van een gewijzigde gezinssamenstelling werd in april'23 vastgesteld dat voor het onderzoek van het recht op sociale toeslag voor het kind enkel rekening werd gehouden met de inkomsten van Oorzaak: het feitelijk gezin stond niet correct vanaf 09/2023.

Uit de getuigenlijst in GPA lijkt de oorzaak een automatische aanpassing te zijn in het dossier:

.....

Zodra deze onregelmatigheid door onze diensten werd opgemerkt, werd het betreffende dossier (op 29/04/23³) rechtgezet.

Onze diensten hebben vervolgens de gezamenlijke inkomsten onderzocht van mevrouw en de heer (cfr art 18 GPD + art 2 + 3 BVR Sociale toeslag +Toelichtingsnota 8).

Uit dit onderzoek bleek dat de gezamenlijke inkomsten te hoog te zijn voor een recht op sociale toeslag voor over de betreffende periode (cfr art 18 GPD, Med. T/5 en Toelichtingsnota 8):

³ De Geschillencommissie merkt op dat de datum 29/04/2024 dient te zijn, in plaats van 29/03/2023. Dit werd ook door verwerende partij aan het secretariaat van de Geschillencommissie bevestigd per e-mail d.d. 13 augustus 2024.

.....
Gestaafd inkomen over 2021 bedraagt 85876,79 €:

.....
Omdat deze gezamenlijke inkomsten van betrokkenen te hoog zijn om over de betreffende periode recht te hebben op een sociale toeslag voor werd het dossier geregulariseerd (cfr Toelichtingsnota 8).

Bijgevolg hebben onze diensten met toepassing van de 3-jarige verjaringstermijn (cfr art 97 GPD) een debet opgemaakt voor de betreffende periode (cfr schrijven dd 30/04/24 in bijlage). Immers, omdat het feitelijk gezin niet correct stond vanaf 09/2023 werd maandelijks (onterecht) 72,37 € teveel betaald aan het betreffende gezin.

(Het feit dat mevr niet was toegevoegd als inkomensverstrekker aan het feitelijk gezin, had ook een impact op het Separbedrag dat werd toegekend voor, zodat ook op dat vlak een regularisatie werd doorgevoerd met een debet tot gevolg. Maar aangezien dit debet geen voorwerp maakt van het voorliggende geschil, gaan wij daar niet verder op in tijdens deze toelichting)

Betrokkene heeft voorafgaand aan de terugvordering verschillende brieven ontvangen van onze diensten (over de berekening van de sociale toeslagen en Separ): o.m. het infoblad inzake sociale toeslagen en de detailberekening van de Separ (cfr bijlage).

In die brieven wordt expliciet gevraagd om aan de UA te melden als er wijzigingen zijn in hun situatie en wordt enkel gesproken over een berekening rekening houdend met (louter) het inkomen van

Volgens onze diensten kon betrokkene dus redelijkerwijze weten dat er (mogelijk) teveel groepipakket werd uitbetaald.

Bijgevolg hebben onze diensten het debet gekwalificeerd als een B-debet -cfr Toelichtingsnota 19.

Onverschuldigde betaling type B⁴

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- de onverschuldigde betaling te wijten is aan verzuim of nalatigheid van de begunstigde

OF

- de onverschuldigde betaling te wijten is aan een fout van de uitbetalingsactor, maar waarbij de begunstigde niet te goeder trouw heeft gehandeld.

Vervolgens heeft een terugvordering opgemaakt mbt de onterecht betaalde toelagen over de periode 01/09/23-31/03/24 (cfr debetbrief dd 20/04/24).

Onverschuldigde betalingen dienen immers te worden teruggevorderd (cfr art 103 GPD+ art 97 GPD) bij de ontvanger (cfr Toelichtingsnota 19 dd 18/05/21-aangepast dd 26/10/21 (voetnoot 10):

⁴ Onverschuldigde betalingen type B die kleiner zijn dan 50 of 200 euro kunnen in de CGPA worden afgeschreven, los van de kwalificatiecode. Het is hierbij niet de bedoeling dat deze eerst naar een onverschuldigde betaling type A worden omgezet.

Toelichtingsnota 19 dd 18/05/21-aangepast dd 26/10/21 - Vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure:

“Onverschuldigde betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd bij de personen die deze toelagen ontvangen hebben. Deze personen worden als ontvanger gedefinieerd. “

Voetnoot 10: Ontvanger(s): de persoon die beslist of meebeslist op welke rekening de toelage(n) in het kader van het gezinsbeleid wordt/worden gestort. Wanneer we te maken hebben met een bijslagtrekkende kern, zal de bijslagtrekkende de ontvanger zijn. In geval van een begunstigenkern bestaande uit één begunstigde is deze de ontvanger. Bij twee begunstigten zijn zij beiden de ontvangers van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid waarvoor zij samen kunnen beslissen op welke rekening de toelage wordt gestort. Enkel wanneer de keuze niet gezamenlijk is, bij onenigheid of gebrek aan keuze, zal de jongste van beide begunstigten de ontvanger zijn. In geval er twee ontvangers zijn, dient het debetdossier op naam van de jongste begunstigde te worden opgemaakt.

Het groeipakket werd steeds betaald op het gemeenschappelijk rekeningnr van en (tem februari '24 in een BTK dossier en vf 01/03/24 in een BGK-dossier).

Het totale debet bedraagt 1039,43 € (zie debetbrief dd 30/04/24 in bijlage toegevoegd).

Dit debet wordt momenteel aangezuiverd door middel van inhoudingen aan 10% (cfr art 1410§4 Gerechtelijk wetboek).

Op 04/06/24 bedroeg het saldo van dit debetbedrag nog 907,3 euro (= bedrag na de inhouding van 2x 66,06 € op de maandelijkse betaling van het groeipakket).

Voorafgaandelijk aan deze toelichting werd op vraag van betrokkenen (cfr het verzoekschrift) een onderzoek naar kwijtschelding opgestart (cfr schrijven dd 29/04/24 in bijlage).

Op 27/05/2024 hebben onze diensten de GC geïnformeerd dat betrokkenen niet in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding omdat niet is voldaan aan de financiële voorwaarden. Dit lag ook in de lijn van de verwachtingen, aangezien in dit dossier een terugvordering van de sociale toeslag (voor voor periode 09/2023-03/2024) werd opgemaakt omdat de gezinsinkomsten te hoog zijn.

We geven nog mee dat betrokkene eerder ook klacht indiende via de Vlaamse Ombudsdienst. Onze diensten werden hierover ingelicht door VUTG op 08/05 jl. Op 28/05/2024 werd ook de klachten- en bemiddelingsdienst van VUTG geïnformeerd o.m. dat betrokkenen niet in aanmerking komen voor (gedeeltelijke) kwijtschelding (cfr bijlage).

Betrokkenen zijn het niet eens met onze beslissing dd 30/04/24 en diende (het voorliggende) beroep in bij de GC .

Bovenstaande toelichting toont aan dat onze diensten het dossier hebben behandeld conform de vigerende regelgeving en administratieve richtlijnen.

Regelgevende basis

*- Art 2 BVR Sociale toeslagen
(...)*

-Art.3 BVR sociale toeslagen:

(...)

-art.18 Groeipakketdecreet:

(...)

- Art 210 Groeipakketdecreet:

(...)

-art.212 Groeipakketdecreet

(...)

-art.222 Groeipakketdecreet:

(...)

-art.225 Groeipakketdecreet

(...)

-Artikel 103 van het Groeipakketdecreet (verwijst in zijn §1 naar art 1410 §4 gerechtelijk wetboek)

(...)

-Art 1410 §4 gerechtelijk wetboek :

(...)

- Art 9/1 BVR Rechten en Plichten

(...)

-Mededeling A/32-punt 3.2

3.2. Meldingsplicht begunstigden (art. 18 BVR borging – art. 9/1 BVR R&P)

Het algemene rechtsbeginsel waarbij de begunstigden – als een goed huisvader - alle wijzigingen die een impact kunnen hebben op het toekennen of het betalen van de toelagen aan de uitbetalingsactor moeten meedelen, werd in tegenstelling tot de federale kinderbijslagreglementering aanvankelijk niet uitdrukkelijk opgenomen in de Groeipakketwetgeving.

De mededelingsplicht wordt nu expliciet opgenomen in het BVR rechten en plichten zodat de toepassing van het principe duidelijk wettelijk wordt verankerd. De mededelingsplicht kadert in de terugvordering van onverschuldigde betalingen en de handhaving.

Een onverschuldigde betaling die het gevolg is van het niet-naleven van een mededelingsplicht kan niet worden gekwalificeerd als een debet A in toelichtingsnota 19, punt 3.3. Het niet voldoen aan de mededelingsplicht wordt ook beschouwd als een inbreuk op artikel 137 of 138 van het Groeipakketdecreet van 2018.

In de praktijk werd dit verdergezet bij de inwerkingtreding van het Groeipakket en is de impact hiervan dus beperkt. Deze praktijk krijgt dus nu een uitdrukkelijke wettelijke grondslag.

Deze bepaling treedt in werking op 26/03/2022.

- Toelichtingsnota 8 betreffende de vaststelling en betaling van sociale toeslagen-cfr G-pedia

- Toelichtingsnota 7 - Bijlage 1 van 15 mei 2019 - Overschakeling van bijslagtrekkende naar begunstigde(n)

-Toelichtingsnota 19 van 26 oktober 2021 - Vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure

-art.97 Groeipakketdecreet
(...)

-art 104 Groeipakketdecreet:
(...).”

4.5. Antwoord van verwerende partij op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie per e-mail d.d. 13 augustus 2024:

“Na intern navraag kan ik u alvast bevestigen dat de aanpassing inderdaad is gebeurd op 29/04/2024 en niet 2023. Onze excuses voor de verwarring hieromtrent.

Voor het overige heeft de dossierbeheerder mij bevestigd dat dit alles via een automatische aanpassing is binnengekomen. Onze diensten hebben hiervan nooit enige taak ontvangen.

Bij een wijziging in het dossier is dit toevallig opgemerkt.”

5. Beoordeling in rechte - Opportuniteit van de terugvordering van het onverschuldigde bedrag aan uitbetaald Groeipakket

Verzoekers tekenen beroep aan tegen de terugvorderingsbeslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024, waarbij de sociale toeslag voor het kind voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024 wordt teruggevorderd.

De vraag dient gesteld te worden of verwerende partij een fout maakte door de sociale toeslag in de periode van september 2023 tot en met maart 2024 aan verzoekers te betalen én of verzoekers er zich rekenschap van konden geven dat deze betalingen onverschuldigd waren.

5.1. Algemene principes

- Burgerlijk Wetboek en artikel 103, §1, eerste lid, Groeipakketdecreet:

Conform de bepalingen van artikel 1376 oud BW is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigde heeft ontvangen.

De bepalingen van artikel 5.133 en art. 5.134 nieuw BW⁵ luiden als volgt:

“Art. 5.133. Definitie Er is onverschuldigde betaling, indien de betaling is verricht: 1° zonder schuld; 2° door de schuldenaar ten gunste van een persoon die geen schuldeiser was; of 3° door een andere persoon dan de schuldenaar ten gunste van de schuldeiser, voor zover de betaling per vergissing of onder dwang werd verricht.

⁵ Wet d.d. 28 april 2022 houdende boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek, BS 01.07.2022.

Art. 5.134. Restitutieverbintenis Diegene die een onverschuldigde betaling heeft ontvangen, is verplicht ze terug te geven overeenkomstig de artikelen 5.115 tot 5.122.”

In het kader van het Groeipakket bepaalt artikel 103, §1, eerste lid Groeipakketdecreet uitdrukkelijk dat onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid in principe worden teruggevorderd en dit in eerste instantie door middel van inhoudingen door verwerende partij op de nog te betalen toekomstige toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

- Fout van de uitbetalingsactor: artikel 92, § 1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet:

De bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in de mate dat wordt gesteld dat:

“Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.”

De memorie van toelichting stelt daarbij het volgende:

“De ratio legis is duidelijk dat de begunstigde niet de gevolgen moet dragen van een fout van de uitbetalingsactor. Het moet echter gaan om een fout die de begunstigde redelijkerwijze niet kon opmerken. Indien een begunstigde bijvoorbeeld een bedrag ontvangt waarvan hij redelijkerwijze moest beseffen dat hij daarop geen recht had, dan zal de nieuwe beslissing wel uitwerking hebben op datum van de oorspronkelijke beslissing en kan dus geen toepassing gemaakt worden van de uitzondering.”

- Rechtspraak en administratieve praktijk:

Voor het toepasselijke referentiekader inzake rechtspraak en administratieve praktijk verwijst de Geschillencommissie naar de eerdere beslissing nr. 2019/017 d.d. 22.11.2019 van de Geschillencommissie waarin verwezen werd naar de administratieve onderrichtingen in het kader van de Algemene Kinderbijslagwet die volgens het Agentschap Uitbetaling Groeipakket nog steeds instructief kunnen zijn.

Tot en met 31 december 2018 golden onder de toepassing van de federale Algemene Kinderbijslagwet gelijklopende bepalingen, terug te vinden in artikel 17 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde (ingevoerd bij Wet van 11 april 1995 – verder HSV genoemd) die stellen dat: *“Wanneer vastgesteld wordt dat de beslissing aangetast is door een juridische of materiële vergissing, neemt de instelling van sociale zekerheid op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan, onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake verjaring.*

Onverminderd de toepassing van artikel 18, heeft de nieuwe beslissing, indien de vergissing aan de instelling van sociale zekerheid te wijten is, uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan, als het recht op de prestatie kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.”

In dit kader kan wat betreft de voormelde bepalingen van artikel 17 HSV worden verwezen naar de reeds bestaande rechtspraak waar zich een duidelijke tendens voordeed om te concluderen dat de sociaal verzekerde gelet op de complexiteit van de regelgeving niet kan geacht worden te weten of te moeten weten dat hij/zij al dan niet recht had op het onverschuldigde bedrag wanneer hij/zij te goeder trouw was en dat hij/zij erop mag vertrouwen dat de sociale zekerheidsinstelling de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Omgekeerd werd doorgaans geoordeeld dat er wél tot terugvordering kan worden overgegaan indien de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, waaromtrent de bewijslast bij de socialezekerheidsinstelling ligt (zie bvb. arrest van het Arbeidshof te Antwerpen van 15 maart 2013 A.R. 2012/AH/227; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Nijvel, afdeling Waver van 28 juli 2015 A.R. 14/3052/A; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Gent, afdeling Sint-Niklaas van 16 januari 2015 A.R. 14/1092/A en arrest van het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik van 7 mei 2018 A.R. 2017/AL/122).

In de administratieve praktijk werd er door de kinderbijslagfondsen bij de toepassing van de bepalingen van artikel 17 HSV eveneens naar gestreefd om bij een fout van het kinderbijslagfonds enkel terug te vorderen indien het vermoeden van de goede trouw van de sociaal verzekerde kon worden weerlegd (zie de omzendbrief CO nr. 1402 van 26 februari 2015).

Deze administratieve praktijk werd in het kader van het Groeipakketdecreet voortgezet waarbij kan worden verwezen naar de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 18.05.2021 (aangepaste versie 26.10.2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure.

Daarin wordt het volgende bepaald met betrekking tot de terugvordering van onverschuldigde betalingen:

“3. Terugvordering onverschuldigde betalingen

3.1. Uitgangspunt: alle onverschuldigd betaalde toelagen terugvorderen

Alle onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden door de uitbetalingsactoren teruggevorderd, behalve in de gevallen die o.b.v. het Groeipakketdecreet zijn uitgesloten.

(...)

3.3. Onverschuldigde betalingen: categorieën A t.e.m. E

Juridische of materiële fouten die aan de basis van een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid liggen, brengen onverschuldigde betalingen met zich mee.

Onverschuldigde betalingen zijn betalingen waarbij de decretale bepalingen en reglementeringen niet correct zijn toegepast. Elke onverschuldigde betaling wordt ingedeeld in een categorie op basis van zijn oorzaak. Deze indeling is noodzakelijk om te bepalen of een onverschuldigd bedrag al dan niet moet teruggevorderd worden.

Onverschuldigde betaling type A⁶

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- *het onverschuldigd bedrag aan een juridische of materiële fout van een uitbetalingsactor te wijten is*

EN

- *bij de betaling de begunstigde te goeder trouw⁷ is.*

Onverschuldigde betaling type B⁸

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- *de onverschuldigde betaling te wijten is aan verzuim of nalatigheid van de begunstigde*

OF

- *de onverschuldigde betaling te wijten is aan een fout van de uitbetalingsactor, maar waarbij de begunstigde niet te goeder trouw heeft gehandeld. Hierbij is het aan de uitbetalingsactoren om het vermoeden van de goede trouw van de begunstigde te weerleggen⁹.*

(...)."

Met betrekking tot de 'goede trouw' van de begunstigde als bedoeld bij de voormelde onverschuldigde betalingen types A en B, wordt verwezen naar punt 5.3.1 van dezelfde toelichtingsnota waarbij wordt gesteld dat:

"5.3.1. Te goeder trouw¹⁰

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de

⁶ "In bepaalde gevallen is de onverschuldigde betaling niet te wijten aan een fout van de uitbetalingsactor of de begunstigde, maar te wijten aan een systeemfout in de CGPA of een ander IT-matig probleem. In dergelijke gevallen spreken we van een onverschuldigde betaling type A bis."

⁷ "Zie punt 5.3.1."

⁸ "Onverschuldigde betalingen type B die kleiner zijn dan 50 of 200 euro kunnen in de CGPA worden afgeschreven, los van de kwalificatiecode. Het is hierbij niet de bedoeling dat deze eerst naar een onverschuldigde betaling type A worden omgezet."

⁹ "Zie punt 5.3.1."

¹⁰ "Geschillencommissie, 22 november 2019, GC/19/0058."

ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is."*

5.2. Toepassing van de voormelde principes inzake terugvordering bij fout van de uitbetalingsactor in casu

Er dient te worden benadrukt dat voornoemde bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet enkel van toepassing zijn indien er effectief een juridische of materiële fout van de uitbetalingsactor blijkt die ten grondslag ligt aan de terugvordering. Vervolgens moet worden nagegaan of de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven van die fout, om te bepalen of het onverschuldigde bedrag al dan niet kan worden teruggevorderd.

a) Mogelijke fout van verwerende partij

De Geschillencommissie stelt vast dat verwerende partij ten onrechte overging tot betaling van de sociale toeslag voor het kind voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024.

Verwerende partij stelt dat verzoekers samenwonen (dit reeds sinds 16 juli 2010) en dat er om het recht op een sociale toeslag te onderzoeken bij twee begunstigen die samenwonen gekeken dient te worden naar de gezamenlijke inkomsten. Blijkbaar stond het feitelijk gezin door een systeemfout niet correct in CGPA vanaf september 2023, waardoor er voor de berekening van de sociale toeslag enkel rekening werd gehouden met het inkomen van de heer en niet met het inkomen van mevrouw

Verwerende partij stelt daaromtrent in haar standpunt zoals meegedeeld aan de Geschillencommissie het volgende:

"Echter, door de ontvangst van een gewijzigde gezinssamenstelling werd in april '23¹¹ vastgesteld dat voor het onderzoek van het recht op sociale toeslag voor het kind enkel rekening werd

¹¹ De Geschillencommissie gaat ervan uit dat april '24 wordt bedoeld.

gehouden met de inkomsten van Oorzaak: het feitelijk gezin stond niet correct vanaf 09/2023.

Uit de getuigenlijst in GPA lijkt de oorzaak een automatische aanpassing te zijn in het dossier:

.....

Zodra deze onregelmatigheid door onze diensten werd opgemerkt, werd het betreffende dossier (op 29/04/23¹²) rechtgezet.”

Het feit dat het feitelijk gezin vanaf september 2023 niet correct werd weergegeven (hoewel verzoekers gehuwd zijn en reeds samenwonen vanaf 16 juli 2010), waardoor door verwerende partij ten onrechte werd overgegaan tot betaling van de sociale toeslag voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024, is het gevolg van een (systeem)fout.

De Geschillencommissie stelt bijgevolg vast dat er sprake is van een **fout** in de zin van de bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet.

b) Vraag of de begunstigden er zich rekenschap van hadden kunnen geven dat het Groeipakket ten onrechte werd ontvangen

De Geschillencommissie verwijst naar de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 18.05.2021 (aangepaste versie 26.10.2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure, waarbij uitdrukkelijk het volgende wordt gesteld:

“De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.”*

Verwerende partij stelt in haar standpunt zoals meegedeeld aan de Geschillencommissie het volgende:

“Betrokkene heeft voorafgaand aan de terugvordering verschillende brieven ontvangen van onze diensten (over de berekening van de sociale toeslagen en Separ): o.m. het infoblad inzake sociale toeslagen en de detailberekening van de Separ (cfr bijlage).

In die brieven wordt expliciet gevraagd om aan de UA te melden als er wijzigingen zijn in hun situatie en wordt enkel gesproken over een berekening rekening houdend met (louter) het inkomen van

¹² De Geschillencommissie stelt vast dat 29/04/24 wordt bedoeld.

Volgens onze diensten kon betrokkene dus redelijkerwijze weten dat er (mogelijk) teveel groeipakket werd uitbetaald.

Bijgevolg hebben onze diensten het debet gekwalificeerd als een B-debet -cfr Toelichtingsnota 19."

De Geschillencommissie meent dat verzoekers er zich geen rekenschap van konden geven dat zij geen recht hadden op de sociale toeslag voor het kind

Verzoekers zijn immers gehuwd op 16 juli 2010 en zijn sindsdien gedomicilieerd op hetzelfde adres. Het Groeipakket voor het kind werd steeds op dezelfde (gemeenschappelijke) rekening van verzoekers betaald.

In de brief d.d. 21 april 2023 met betrekking tot de toekenning van de sociale toeslag, die alleen gericht is aan de heer, wordt vermeld dat automatisch onderzocht wordt of er recht is op een sociale toeslag voor het kind

Er wordt daarbij eveneens het volgende vermeld:

*"We onderzoeken je recht op een sociale toeslag automatisch opnieuw:
O als je gezinssituatie wijzigt;
O elk jaar in september.*

Breng ons altijd op de hoogte wanneer je gezinssituatie wijzigt.

Laat het ons zeker weten als:

O je alleen gaat wonen;

O je trouwt of gaat samenwonen;

O er in je gezin een kind bijkomt voor wie je een Groeipakket ontvangt;

O een kind dat recht had op een Groeipakket je gezin verlaat;

O jij of je partner een inkomensvervangende tegemoetkoming, een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden of een integratietegemoetkoming ontvangt;

O jij of je partner een pensioen aansluitend op ziekte-uitkeringen ontvangt;

O jij of je partner arbeidsongeschikt is;

O jij of je partner uitkeringen voor een arbeidsongeval ontvangt;

O je een overlevingspensioen ontvangt;

O je een herziening van je aanslagbiljet ontvangt."

De Geschillencommissie meent dat van verzoekers niet verwacht kon worden dat zij verwerende partij naar aanleiding van deze brief dienden te contacteren, aangezien zij sinds 16 juli 2010 gehuwd zijn en een gemeenschappelijke domicilie hebben en hun gezinssituatie niet gewijzigd was op het ogenblik van het ontvangen van de toekenningsbrief d.d. 21 april 2023.

De Geschillencommissie stelt vast dat er in dit specifieke dossier een complexe gezinssituatie is waarbij er twee verschillende dossiers bestonden, waardoor de Geschillencommissie van oordeel is dat er een gerede twijfel is dat de verzoekers er zich rekenschap konden van geven dat er een onterechte betaling was.

Verzoekers konden dan ook niet worden geacht redelijkerwijs te moeten hebben kunnen weten dat zij ten onrechte een sociale toeslag ontvingen voor het kind

De Geschillencommissie besluit dan ook dat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet kan worden toegepast wat betreft de door verzoekers ten onrechte ontvangen toelagen in het kader van het gezinsbeleid. De terugvorderingsbeslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024 dient bijgevolg te worden geannuleerd.

6. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekers ontvankelijk en **gegrond** is in die zin

- dat verwerende partij een fout gemaakt heeft bij de betaling van de sociale toeslag aan verzoekers voor het kind voor de periode van september 2023 tot en met maart 2024;
- dat verzoekers op basis van de brief met betrekking tot de toekenning van de sociale toeslag d.d. 21 april 2023 en het feit dat zij reeds sedert 16 juli 2010 gehuwd zijn en op hetzelfde adres gedomicilieerd zijn niet wisten of dienden te weten dat zij geen recht hadden op de sociale toeslag, aangezien hun gezinssituatie niet gewijzigd was op het ogenblik van het ontvangen van de toekenningsbrief d.d. 21 april 2023.

De Geschillencommissie stelt vast dat er in dit specifieke dossier een complexe gezinssituatie is waarbij er twee verschillende dossiers bestonden, waardoor de Geschillencommissie van oordeel is dat er een gerede twijfel is dat de verzoekers er zich rekenschap konden van geven dat er een onterechte betaling was.

Het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet kan toepassing vinden zodat de terugvorderingsbeslissing van verwerende partij d.d. 30 april 2024 dient te worden geannuleerd.

Aldus uitgesproken te Brussel op **23 augustus 2024**;

De commissie was samengesteld uit :

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien regie) en de heer Maarten Vankeersbilck (KidsLife).

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te
..... – afdeling,,

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag
na de datum van dit aangetekend schrijven (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april
2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens